

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
PETEK
6. OKT.
1989

Letnik XLIV.
Štev. 74 (2497)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
3000 din.
P. b. b.

V ponedeljek velika premera v Borovljah

Dr. Mirko Messner, Peter Militarov in Vida Obid (z leve proti desni) so minuli torek pred veliko gledališko predstavo predstavnike radia, televizije in tiska seznanili o nastanku in realizaciji novega gledališkega dela, kate-

rega premiero bomo videli prihodnji ponedeljek v hali 7 bivše Kestag v Borovljah.

Novo gledališko delo je nastalo ob 50. spominskem letu priključitve Avstrije k Nemčiji in je vsebinsko vezano na obdobje do leta 1941. Avtor Mirko Messner, režiser Peter Militarov in drugi so si uprizoritev zamislili v povsem novi, moderni gledališki zasnovi, ki je že s tega vidika vredna vse pozornosti. Prireditelja sta Slovenska prosvetna zveza in UNIKUM. Projekt je finančno podprl Urad zveznega kanclerja, ki je tako pripomogel k uresničitvi velikega gledališkega načrta, zlasti pa k nakupu nekaj tehnične opreme, ki bo v bodoče na voljo tudi drugim gledališkim skupinam.

Izjava

Obžalujemo, da smo gospodu deželnemu glavarju dr. Haiderju pomotoma pripisali izjavo, po kateri bo na Koroškem mir šele tedaj, ko enega od obeh narodov ne bo več. Gospod dipl. inž. Wieser ni trdil, da je dr. Haider to izjavil.

Slovenija papir se odpoveduje proizvodnji celuloze na Rebrci

„Proizvodnja sulfite celuloze na Rebrci ne bi bila rentabilna, ker so investicije za varstvo okolja previsoke. Isto velja tudi za proizvodnjo lesovine.“ S temi ugotovitvami začenja predsednik Slovenija papirja Miro Varšek pismo koroški deželni vladi, v katerem najavlja, da je Slovenija papir sklenil s 1. oktobrom 1989 začeti postopek za ukinitve proizvodnje celuloze. Varšek tudi sporoča, da Slovenija papir načrtuje popolno ukinitve najkasneje do 1. aprila

1990, do takrat pa pričakuje od deželne vlade dovoljenje, da lahko tovarna nadaljuje s proizvodnjo po smernicah, veljavnih do 30. junija letos. To bi pomenilo, da proizvodnja ni pogojena s količino pretočne vode v Dravi.

Predsednik Slovenija papirja v svojem pismu ugotavlja, da so se od predložitve prvega sanacijskega in razvojnega projekta za Obir znatno zvišale potrebne investicije za varstvo okolja, hkrati pa so se subvencije

vodnega in ekološkega fonda znatno znižale: „Vsi poskusi, da bi ta finančni razkorak zmanjšali z boljšimi projektnimi rešitvami, pa niso bili uspešni. Sodeč po poteku zadnjih pogajanj o subvencijah in nadaljnji – vsaj časovno omejeni – proizvodnji, pa vse kaže, da je dežela Koroška komaj še pripravljena pomagati z višjimi subvencijami, s čimer bi lahko pokrili višje stroške ekološke sanacije.“

Z ukinitvijo proizvodnje celuloze pa podjetje Obir ne

bi prenehalo delovati, najavlja Varšek. Slovenija papir išče za Rebrco novo proizvodno linijo za proizvodnjo ali predelavo papirja oz. proizvodnjo in prodajo polizdelkov.

Direktor tovarne Obir k temu pismu še ni zavzel stališča, ker se mora poslovodstvo tovarne o vsebini šele posvetovati in oceniti novo situacijo, deželna vlada pa bo o predlogih razpravljala na svoji naslednji seji 17. oktobra.

Pilz sme v Neue Burg

Državni poslanec Zelene alternative Peter Pilz, katerega je Mlada KEL povabila za glavnega govornika na prireditev ob državnem prazniku, bo 25. oktobra smel nastopiti v velikovski Neue Burg. Velikovski mestni svet je namreč v sredo soglasno sklenil, da privoli v prireditev v prostorih Neue Burg, ki doslej slovenskim društvom niso bili dostopni. Odločitev mestnega sveta pa si je treba razlagati s tem, da gre predvsem za nastop politika in šele v drugi vrsti za prireditev, ki jo organizira slovenska organizacija.

PREBERITE

- 2 Koroška SPÖ še vedno v krizi: izgubila je še dva odstotka
- 2 Otvoritev zasebne dvojezične šole v Celovcu
- 4 Heute im Slovenski vestnik
- 5 Koroška v zrcalu – Pomagajmo pri preureditvi Cingelca!
- 6 Naše založbe na knjižnem sejmu v Frankfurtu
- 7 Televizijski in radijski program ob koncu tedna
- 8 Slovenski vestnik vsepovsod: izšla druga plošča skupine „Plevel“

Praznik slovenske državnosti

Velika množica ljudi se je zbrala pred Prešernovim spomenikom v Ljubljani in tako prvič počastila 3. oktober, praznik slovenske državnosti. Ob hrabrilni pesmi in spodbudnih besedah vodilnih politikov Slovenije so ljudje s ploskanjem pospremili na pot tudi poziv k strpnosti in razumevanju med narodi in narodnostmi v Jugoslaviji.

Šola v Globasnici: učenci 2. razreda bodo ostali skupaj!

Tudi deželni glavar Haider ne more ugoditi vsem željam nemškonalcionalnih staršev, posebno če obstaja zakon, ki to onemogoča. To je moral spoznati v sredo na večeru staršev v Globasnici, ko je šlo za zahtevo nekaterih nemškonalcionalnih staršev, ki so skupni razred hoteli razdeliti.

Do zahteve je prišlo, ker je bil lanskoletni ločeni 1. razred letos ob začetku novega šolskega leta spet združen, ker ni bilo zadosti učencev za samostojen dvojezični razred, kot je to predpisano po novem šolskem zakonu.

Nekateri starši učencev se s tem niso hoteli strinjati. Prišli so se na Deželni šolski

svet, tako da je prišlo v sredo do razgovora na šoli v Globasnici, na katerem je bil poleg predsednika Deželnega šolskega sveta Reinprechta ter okrajnega inšpektorja Miklausa prisoten tudi deželni glavar Haider.

Z začudenjem pa so starši ugotovili, da se je na tem sestanku pojavil tudi svobodnjaški poslanec Fritz Schretter, ki v šolskem vprašanju nima nobenih pristojnosti.

V Globasnici sedaj upajo, da je zadeva končno razčiščena in da bodo tisti nestrpnosti, ki so v zadnjih dneh motili vzdušje v šoli in občini, nehali s poskusi nadaljnega ločevanja otrok.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Narodni svet koroških Slovencev vabita na

predavanje predsednika RK SZDL Slovenije **Jožeta Smoleta** na temo

„Aktualne politične razmere v Sloveniji danes“

Kraj: Mladinski dom SŠD, Mikschallee 4, Celovec
Čas: sreda, 11. oktobra 1989 ob 18.30 uri.

Prisrčno vabljeni!

Ministrica in ravnateljica sredi otrok.

Slika: Mohar

Kljub veselju nad otvoritvijo je cilj javna dvojezična ljudska šola v Celovcu

„Ko so se 11. septembra odprla vrata dvojezične ljudske šole v Celovcu ni šlo le za mejnik v skoraj 140-letni zgodovini Mohorjeve, ustanovitve te šole, kot oblike samopomoči, je za vso narodno skupnost pomemben korak“. Tako je dejal direktor Mohorjeve dr. Anton Koren ob uradni otvoritvi privatne konfesionalne dvojezične ljudske šole v Celovcu. Ploskali pa mu niso le starši otrok, temveč tudi tako imenovana koroška politična „smetana“, ki je še nekaj tednov poprej zmerjala vse, ki so si drznili reči, da je tudi Celovec pravilna oznaka za Klagenfurt....

Tako je bilo zanimivo videti, da je celotna „prominenca“ (od škofa Kapellarija do predsednika deželnega šolskega sveta Reinprechta) močno zaploskala ministrici dr. Hawličkovi, ki je kot edina lahko vsaj poudarila, da je zvezna vlada oziroma njeno ministrstvo ustanovitev te šole od vsega začetka dalje podpiralo – šole najbrž brez te podpore tudi ne bi bilo. In Hawličkovi so ploskali tudi tedaj, ko je govorila o potrebi podpiranja interkulturalnega učenja in spoštovanja obeh deželnih jezikov...

Ploskanje pač nič ne stane!

In tako sta tudi prišla zastopnik dežele Zernatto in celovški župan Guggenberger na otvoritev praznih rok. Očitno sta smatrala, da se s pohvalo za iniciativnost Mohorjeve lahko izmakneta vsaki odgovornosti za to, da bi se Celovec pojmoval – tudi z dvojezično oznako – kot družbeno središče in glavno mesto obeh narodov v deželi. S tem pa sta se hotela izogniti tudi vsakršni odgovornosti za to, da bi morala kot predstavnika mesta in dežele v smislu državne pogodbe in zaščitnih zakonov skrbeti zato, da bi morala prav v Celovcu obstajati dvojezična ljudska šola,

ne le kot rezultat samopomoči koroških Slovencev, temveč kot naloga, obveza in potreba politike.

To je uvidel tudi državni poslanec Smolle, ki je dejal: „S tem, da je Mohorjeva ustanovila v Celovcu zasebno ljudsko šolo, izpolnjuje vrzel, ki bi jo morala izpolniti vlada...“ Spričo mnogih poskusov celovških in koroških politikov pa tudi deželnega šolskega sveta, da bi preprečili tudi to iniciativo, je treba vsekakor pritrditi besedam ravnateljice šole Marice Tischler-Hartmann: „Velika družina smo, ki je dokazala, kako potrebna je dvojezična vzgoja tudi tukaj v Celovcu. Porodni krči šole so bili težki, toda rodil se je otrok, katerega se vsi veselimo.“

Kljub veselju nad uspelim dejanjem samopomoči po vseh napadih na pravice

koroških Slovencev, ki živijo v Celovcu, po odločnem zavračanju zahteve Iniciative staršev za javno dvojezično ljudsko šolo v Celovcu pa tudi po nastopu sedanjega predsednika Deželnega šolskega sveta Reinprechta proti staršem Ilje Messnerja, ki so hoteli sina prijavititi za dvojezični pouk na vadnici pri Pedagoški akademiji, pa ob aplavzih Guggenbergerjev, Zernattov in Reinprechtov „iniciativi Mohorjeve“ ostaja spoznanje, da si bomo morali Slovenci skupno z nemško govorečimi prijatelji še nadalje prizadevati, da bosta mesto Celovec in dežela Koroška končno uresničila državno pogodbo in da ne bosta pod pretvezo „dialoga“ ali po najnovjšem celo „trialoga“ nadaljevala protimanjšinsko gonjo, ki je doslej dosegla višek prav s sprejetjem ločitvenega modela.

Andrej Mohar

Če bi bile volitve na Koroškem v tem času, potem bi socialistična stranka dobila le še okrog 44 odstotkov glasov, oz. dva odstotka manj kot pri volitvah 12. marca letos, ko je pri deželnozborskih volitvah zgubila absolutno večino v koroškem deželnem zboru.

Te podatke iz najnovejše ankete je v torek na tiskovni konferenci v Podnu ob dvodnevni klavzuri kluba socialističnih poslancev v koroškem deželnem zboru objavil predsednik koroške SPÖ in namestnik deželnega glavarja dr. Peter Ambrozy. Kot je dejal, te številke dokazujejo, da ugled stranke v koroški javnosti ni tako slab kot si to

Koroška SPÖ zgubila še nadaljna dva odstotka

nekateri očitno želijo. Po rezultatih te ankete pa je Haider svojega koalicijskega partnerja ÖVP skorajda že „požrl“.

Glavne teme klavzure v gostilni Sereinig so bile: razprava o trenutni poziciji stranke, delo kluba poslancev v koroškem deželnem zboru s posebnim poudarkom na deželnem proračunu za leto 1990 ter smernice za delo kluba v preiskovalnem odboru deželnega zbora v zadevi tovarne celouze Magdalen.

Za socialiste najpomembnejše postavke v proračunu je Ambrozy imenoval zvišanje sredstev za otroške vrtece (dežela naj bi za vsak vrtec plačala stroške za eno vzgojiteljico v obsegu dodatnih 15 milijonov šilingov, ustrežnejše podpore delojemalcem in družinam ter personalna okrepitev referata za varstvo okolja pri koroški deželni vladi.

Glede preiskovalnega odbora v zadevi Magdalen je Ambrozy poudaril, da njegova stranka zastopa sta-

lišče, da je treba zadevo povsem razjasniti, da pa živimo v pravni državi, v kateri morajo tudi obtoženi imeti možnost, da zavzamejo stališče k vprašanju, ki jih bremenijo.

Deželni finančni referent Max Rauscher je na tiskovni konferenci napovedal, da bo deželni proračun za leto 1990 v rednem delu znašal okrog 13,1 milijarde, v izrednem delu pa okrog 550 milijonov šilingov. Z vsemi referenti še ni bilo doseženo soglasje, tako da bo že v pri-

K „izjavi“

Na prvi strani današnje izdaje Slovenskega vestnika ste gotovo opazili „izjavo“, v kateri obžalujemo, da smo deželnemu glavarju Haiderju pomotoma pripisali izjavo, po kateri bo na Koroškem mir šele tedaj, ko enega od obeh narodov ne bo več.

Dejstvo je, da Haider tega res ni izjavil, da pa je bila ta izjava napisana v nekdanjem časopisu „Ruf der Heimat“ (danes „Der Kärntner“) v začetku sedemdesetih letih. „Ruf der Heimat“ oz. „Der Kärntner“ pa je bil oz. je časopis nemškonacionalnega „Kärntner Heimatdiensta“, organizacije, ki je dr. Haiderju zelo blizu in tudi obratno. To sta KHD in Haider pred nekaj meseci javno demonstrirala ob otvoritvi novih prostorov KHD-ja v Celovcu, ko je bil Haiderjev slavnostni govor, poln napadov na del zastopstva koroških Slovencev.

Udo Proksch v zaporu

Potem ko so varnostni organi na letališču na Dunaju v ponedeljek popoldne aretirali najbolj znanega avstrijskega ubežnika Uda Prokscha, se je diskusija v zadnjih dneh osredotočila na vprašanje, ali bi tudi Prokscha postavili pred preiskovalni odbor avstrijskega parlamenta, ki je svoje delo sicer že zaključil, ker niso več računali, da bo se vrnil v Avstrijo. Zastopnik Zelene alternative Peter Pilz in klubski predsednik FPÖ Gugerbauer sta zahtevala ponovno zasedanje tako imenovanega „Lucona“ odbora, koalicijski stranki ÖVP in SPÖ pa o tem nočeta nič slišati.

Proces proti Prokschu bo stekel verjetno šele v začetku prihodnjega leta, saj je gradivo za obtožnico tako obširno, da bo njegova preučitev trajala nekaj mesecev, so izjavili na Dunaju.

Proksch se je po lastnih besedah vrnil v Avstrijo zato, da bi popravil škodo, ki jo je storil svojim prijateljem Gratzu, Blechi in tudi Haiderju.

hodnjih dneh prišlo do nadaljnjih razgovorov med strankami. Šele po teh razgovorih bo jasno, ali bo deželni proračun 1990 sprejet soglasno ali pa bo Haiderjeva koalicija ovrгла socialistične načrte.

Predhodna odločitev pa je bila baje sprejeta v vprašanju naslednika sedanjega predsednika koroškega deželnega zbora Adama Unterriederja, ki bo 14. oktobra postal novi šef koroškega sindikata. Najresnejši kandidat je sedanji deželni svetnik dr. Josef Koschat, njegovo mesto v deželni vladi pa naj bi zasedel celovški gospodarski strokovnjak dipl. trg. dr. Erwein Paska.

Ivan Lukan

Koroška slovenska literatura nikdar ni bila kaj prida obdarjena z dramskimi teksti, čeprav zato obstajajo vsi pogoji. Dovolj je stiske med nami, potreba po tekstih je že prav kričeča in tudi ne manjka besednih umetnikov, ki bi se bili sposobni izraziti z dramskimi besedili.

Res pa je, da naše koroško gledališče – odri društev na podeželju – dolgo obdobje kakor da ni bilo pripravljeno sprejemati kaj drugega kot komedije. Piscev komedij pa res nimamo. Poskusi študentov z Matijem Gubcem in satiro o zmagi v nemški noči pa so vendarle pokazali, da je tudi na Koroškem iz lastnih moči mogoče napraviti predstave in da jih naša publika še kako dobro sprejme. Tudi prizadevanja Odra mladje in poskusi obeh klubov študentov v zadnjih letih so pomagali zrahljati reper-toarno politiko koroške gledališke scene.

Peter Militarov je prav gotovo v našo gledališko zato-hlost vnesel nekaj prepaha. Z nizom režij, od Samo do srednjih vej v Šentprimožu, preko brnških predstav pa do Dobrnika in požigalca v Šentjanžu, je pomagal spre-minjati naš odnos do gledališča. Zorenje pa je počasen proces, predvsem pa je njegovo stopnjo zelo težko meriti.

V Borovljah bo v ponedeljek premiera nove odrske postavitve. Bo to nov vzpon na gledališki lestvi ali pa bomo ugotovili, da še nismo ujeli časa?

Drama naše preteklosti z opozorilom za sedanost

BugeWaz primi, gralva Venus, pozdrav vojvode Bernharda Sponheimovca nemškemu pevcu in pesniku Ulrichu Lichtensteinskemu v Vratih leta 1227 je uporabljen kot prisposoba. Nemeč je pozdravil Nemca v slovenskem jeziku. Že dolga stoletja takega uradnega pozdrava ne slišimo več.

Leta 1938 so koroški nacionalsocialisti pozdravljali Nemce z dvignjenimi rokami. In kaj so storili Slovenci? Staknili so glave in modro ugotovili, da se je mogočni sili nesmiselno upirati. Kaj drugega pa jim je preostalo? Pa še to so menili, da če je Hitler res tak nacionalist, bo tudi Slovencev zagotovil obstoj. Varali so se, da sta si nacionalizma brata. Izkazalo se je, da sta si smrtna sovražnika.

Mirko Messner je zbral dokumente tedanjega časa in obdobje od 13. marca 1938 pa

do napada na Jugoslavijo aprila 41, kot pravi, zlepil v tekstovno predlogo. To naj bi bila torej zgodovinska igra s podukom. S tem je ustregel prosvetni zvezi, ki je hotela ob lanskoletni 50. obletnici priključitve ustvariti dramsko predstavo, ki naj bi raztemnila to usodno obdobje Slovencev na Koroškem. Prizori se nizajo, končno naj bi se zlili v izpoved.

Peter Militarov pravi, da se je lotil uprizoritve tega skeleta predvsem zaradi svojega pogleda na gledališče. „Sama predloga me je pritegnila, ker sem proti epskemu patosu in proti lirični brozgi.“ Kot pravi, predstava odpira večnost problema. To pa je življenje nekega naroda, ki se izraža v paralelah – življenje, večnost, nasilje. Predstava ni delana po klasičnem vzorcu, jasna je samo dramaturgija. Ne koke-tira z gledalci, ne želi samo

ugajati. Delana je po principih poklicnega teatra in meja z amaterizmom je zabrisana. Tak je vsaj režijski koncept. Opredeljeno bi lahko rekli, da je to teater munda z elementi misterija in groteske. Za uresničitev takega koncepta je moral nastati kolektiv, ki na to pristaja. To so predvsem mladi ljudje z našim gledališkim starostom Mihom Kapom. Predstava bo dinamična, na gotove trenutke kruta, kot je kruta resnica, polna giba, z nalašč izdelanimi kostumi, izvirno glasbo, polna simbolizma in absurda. Naturalizma in realizma ne bomo videli. Treba jo bo gledati nekoliko zrcalno.

Sodelujoči že dva meseca vlagajo izreden napor v predstavo. Pričakujemo pa tudi množičen obisk občinstva. Videl naj bi jo vsak Korošec!
Jože Rovšek

Kostumi, lutke, glasba, scena – vse je nastajalo hkrati z uprizoritvenim konceptom. Sodelujejo v glavnem mladi igralci.

Turobno halo 7 bivše žičarne Kestag je SPZ spremenila v gledališčno dvorano. V njej prizadevni igralci vsak dan vadijo neobičajne prizore za premiero v ponedeljek.

Kärntner SPÖ steckt weiter in der Krise

Die Mitteilung des SPÖ-Landesparteivorsitzenden LHStv. Dr. Peter Ambrozy, wonach seine Partei nach den letzten Meinungsumfragen bei circa 44 Prozent der Wählerstimmen liege, sei ein Ausdruck für die in der Kärntner SPÖ noch immer anhaltende Krise nach dem Verlust der absoluten Mehrheit bei der Landtagswahl am 12. März 1989, heißt es in dem Artikel des „Slovenski vestnik“ auf Seite 2, in dem über die Schwerpunkte der Herbstklausur des SPÖ-Klubs berichtet wird.

In dem Artikel werden die von der SPÖ geforderten erhöhten Ansätze im Landesbudget 1990 für Kindergärten, Arbeitnehmerförderung, Familie und Soziales positiv beurteilt, ebenso die Ankündigung Dr. Ambrozys, im Magdalen-Untersuchungsausschuß volle Aufklärung über die Geschehnisse rund um dieses Zellstoffwerk erwirken zu wollen.

Am 9. Oktober Premiere in Ferlach: „Gott mit Dir, königliche Venus“

Am Montag, dem 9. Oktober findet in Ferlach/Borovlje in der zur Halle 7 umbenannten ehemaligen KESTAG-Drahtzughalle (gegenüber UNIOR, Werksgelände Südeinfahrt) um 20 Uhr die Premiere des vom Slowenischen Volkstheater (eine Institution des Slowenischen Kulturverbandes/Slovenska prosvetna zveza) produzierten Stücks mit dem Titel „Buge waz primi, gralva Venus“ (Gott mit Dir, königliche Venus) statt.

Darin geht es um ein Kapitel unaufgearbeiteter slowenischer Vergangenheit: um die Periode vom 13. März 1938 bis zum Überfall der nationalsozialistischen Truppen auf Jugoslawien im April 1941. Die lokalen Ereignisse in diesem Zeitraum dienen als historisches Material für eine zeitlose und aktuell bezogene Parabel über Macht und Anpassung.

Menschenrechtsbeschwerde zur Durchsetzung eines zweisprachigen Radioprogrammes im Land Kärnten

Mit einer am 27. September 1989 eingereichten Beschwerde vor der Europäischen Menschenrechtskommission in Strasbourg will der Verein AGORA (Arbeitsgemeinschaft offenes Radio) das Recht durchsetzen, in Kärnten ein nichtkommerzielles freies Radio zu errichten, mit dem ein zweisprachiges Programm ausgestrahlt werden soll. Die Proponenten, die vom Wiener Rechtsanwalt Dr. Thomas Höhne vertreten werden, informierten darüber an einer von der Europäischen Föderation Freier Radios (FERL) organisierten Pressekonferenz in Strasbourg. Seit März dieses Jahres gestalten sie regelmä-

HEUTE IM SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite für unsere deutschsprachigen Leser/innen

Schule Globasnitz/Globasnica: Trennung der Schüler der 2. Schulklasse konnte endgültig abgewendet werden!

Der Versuch einiger (deutschnationaler) Eltern, die mit Beginn des Schuljahres 1989/90 zusammengelegte 2. Klasse an der Volksschule in Globasnitz wieder zu trennen, ist glücklicherweise fehlgeschlagen! Die 16 Schüler der Klasse bleiben zusammen, wie dies auch das neue Minderheitenschulgesetz vorsieht. Daran konnte auch LH Haider nicht vorbei, der Mittwochabend persönlich zu einem „von oben verordneten“ Elternabend nach Globasnitz/Globasnica gekommen war.

Zur Forderung nach Trennung der Klasse von Seiten einiger Eltern war es gekommen, weil die Klasse im Vorjahr noch getrennt geführt worden war, da die gesetzlichen Voraussetzungen für

eine Trennung der Schüler gegeben waren (9 zum zweisprachigen Unterricht angemeldete Schüler, neuen einsprachige Schüler).

Durch die Verminderung der Schülerzahl in der zweisprachigen Klasse zu Schulbeginn 1989/90 mußte die Zusammenlegung der beiden Klassen erfolgen, was ein Teil der Eltern der einsprachigen Schüler nicht zur

Kenntnis nehmen wollte. Sie intervenierten bis hinauf zum Landesschulrat und bei LH Haider.

Nach dem Elternabend vom Mittwoch ist die Gewähr gegeben, daß die Kinder der 2. Klasse den Vorteil des gemeinsamen Unterrichts erleben werden und nicht der Willkür einiger Eltern wegen wieder getrennt werden mußten.

Obir: Slovenija papir kündigt Einstellung der Zellstoff-Produktion bis 1. 4. 1990 an

Slovenija papir, Eigentümer des Zellstoffwerkes Obir in Rechberg/Rebrca, hat in einem Schreiben an Landesfinanzreferent Max Rauscher angekündigt, daß die seitens des Landes Kärnten für die derzeitige Zellstoff-Produktion auferlegten Auflagen nicht erfüllt werden können und die Konzernleitung daher beschlossen habe, mit 1. Oktober 1989 ein Betriebsstilllegungsverfahren bzw. ein Verfahren für die Stilllegung der Zellstoffproduktion am Standort Rechberg einzuleiten.

Die endgültige Einstellung der Produktion ist laut

NRAbg. Pilz darf in die Neue Burg

Der Völkermarkter Stadtsenat hat am Mittwoch dem Ansuchen der Mlada KEL/Junge KEL einstimmig stattgegeben, eine Veranstaltung zum Nationalfeiertag mit dem grün-alternativen Abgeordneten Peter Pilz am 25. Oktober in der Neuen Burg in Völkermarkt durchzuführen.

Bis kurz vor der Sitzung des Stadtsenates hatte es nach einer negativen Antwort seitens der ÖVP und FPÖ ausgesehen.

Autor des Drehbuchs ist Mirko Messner. Regie führt Peter Militarov, der heuer beim zentralen jugoslawischen Amateurbühnenwettbewerb höchste Preise erhielt. Die Choreographie stammt von Janez Mejač, die Musik von Heino Fischer. Das Bühnenbild wird von Lomo Weiss gestaltet, Masken und Kostüme stammen von Polona Kus. Für die Beleuchtung sorgen Matej Rovšek, Hanzi Polcer. Die Darsteller: Hanzi Dragašnik, Friedl Furjan, Zdravko Haderlap, Kristijan Hribernik, Miha Kap, Darja Kapus, Valentin Kernjak, Toni Kernjak, Maja Köhli, Branko Kolter, Petra Militarov, Martin Ogris, Simona Rovšek, Niko Sturm, Manfred Tolmajer, Sonja Vavti, Aleksander Verdol, Katja Weiss, Nužej Wieser.

Weitere Aufführungstermine (derselbe Ort, dieselbe Uhrzeit): 10., 13., 14. und 15. Oktober.

schaftlichen Institutes der Universität Wien. AGORA vertritt den Standpunkt, daß die Errichtung freier Gemeinschaftsradios gerade in der aktuellen politischen Konstellation in Kärnten unumgänglich ist, um die Meinungsvielfalt zu sichern. Es gelte, Freiräume zu schaffen, wo unterdrückte Meinungen geäußert werden und wo sich Minderheiten artikulieren können.

Wie AGORA-Vertreter ausführten, wurde der Weg nach Strasbourg beschritten, da der innerstaatliche Instanzenweg aufgrund der derzeitigen Gesetzeslage aussichtslos wäre.

Selbsthilfe und unerfüllte Rechte

„Als sich am 11. September die Tore der zweisprachigen Volksschule in Klagenfurt öffneten, war dies nicht nur für die Hermagoras ein Meilenstein in ihrer nahezu 140-jährigen Geschichte.“ Freudig bewegte Worte des Direktors der Hermagoras, Dr. Anton Koren, die eigentlich nur noch von der Freude jener Kinder überstrahlt wurden.

Daß die Initiative der Hermagoras, sicherlich ein Schritt der Selbsthilfe der Kärntner Slowenen in Klagenfurt/Celovec, aber auch von zahlreichen Landes- und Stadtpolitikern heftig beklatscht wurde, hat doch etwas verblüfft, waren es doch gerade dieselben Politiker, die noch wenige Wochen zuvor heftig jegliche Berechtigung der Ortsbezeichnung „Celovec“ für Klagenfurt zurückwiesen. Und nicht nur das...

Daß im Verhältnis des Landes und der Stadt zur Zweisprachigkeit der Landeshauptstadt vieles nicht stimmt, zeigt auch der Umstand, daß diese beiden Stellen ja nach wie vor nicht bereit sind, den Auftrag des Staatsvertrages zu erfüllen.

Gerade deshalb blieb trotz der Freude über die Eröffnung der privaten konfessionellen zweisprachigen Volksschule in Klagenfurt auch die Erkenntnis, daß das verbriefte Recht auf Gleichberechtigung und Unterricht in der Muttersprache in einer öffentlichen zweisprachigen Volksschule in der Landeshauptstadt erst erkämpft werden wird müssen.

Das ist ein Koupon.

Schicken Sie mir Information über die SADCC. Ich möchte wissen, was ich beitragen kann.

Name: .....

Adresse: .....

Wenn Sie bei „SADCC“ nur Bahnhof verstehen, liegen Sie gar nicht falsch. Denn im südlichen Afrika sind Eisen-schaftliche und politische Überlebensfrage. Aber es gibt um viel mehr. Konkret um 9 schwarzafrikanische Länder. Mit effizienten Entwicklungsprogrammen, die sie mit gegenseitiger Unterstützung umsetzen (Southern African Development Coordination Conference = SADCC). Die Chancen stehen günstig. Die Voraussetzungen: Endlich Friede. Und unsere Unterstützung. Dazu kann jeder von uns aktiv beitragen. Entwicklungshilfe ist mehr als Spenden sammeln. Was Sie tun können, sagen wir Ihnen gerne. Bitte informieren Sie sich. Schicken Sie uns einfach den Koupon.

Die Dritte Welt ist auch die unsere.

Osterreichischer Informationsdienst für Entwicklungs-politik 1010 Wien, Tuchlauben 8, Tel.: 533 37 55-0.

Lekarna in zdravnik za otroke potrebna

ŽRELEC. – Prebivalci Žrelca se že dalj časa borijo za krajevno lekarno in svojega otroškega zdravnika. Toda

doslej niso bili uspešni. Te dni je bila vsaj vložena zahteva za dovoljenje lekarnice. Ker tudi zdravniki ne smejo imeti hišnih lekarn, so morali prebivalci doslej po zdravila vedno v Celovec. Glede zdravnika za otroke pa Zdravniška zbornica želji ljudi noče ustreči in pravi, da potreba menda ni dovolj velika.

Nace Spendier †

ŠENTILJ. – Pred kratkim nas je pretresla žalostna vest, da je v Šentilju umrl Nace Spendier. Kljub tegobam življenja – triletnemu trpljenju v taborišču Dachau in trdemu delu kot gozdni delavec – je dočkal lepo starost 86 let.

Ta častitljiva leta pa je dočkal predvsem po zaslugi žene Angele, ki mu je ob vseh težavah stala zvesto ob strani. Harmonija v družini je bila kot balzam na rano, ki je celila tegobe življenja. Nace in Angela sta bila nerazdružljiva partnerja, polna vere v boljšo bodočnost. Šele v starejših letih je Nace dobil ustreznejše delo kot hišnik v šentiljski šoli.

Pogrebni obred je opravil bilčovski župnik Lovro Kassl skupno z domačim župnikom Lovrom Petričičem, v slovo pa mu je zapel domači pevski zbor pod vodstvom Milene Kernjakove.

Naceta Spendierja bomo nepozabno ohranili v naših srcih, ženi Angeli in otrokoma pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Sodobna pisarna

CELOVEC. – Danes si še lahko ogledate posebno razstavo sindikata za nameščence v privatnem sektorju in delavske zbornice „Pisarna 89“. V konferenčni dvorani delavske zbornice od 10.30 do 18. ure prikazujejo novosti s področja kompjuterjev, ter informirajo o elektronskih medijih, sodobni tehniki za poročanje in o različnih tekstovnih sistemih. Ogledate pa si lahko seveda tudi delavsko zbornico kot tako.

Menjava rektorja

CELOVEC. – 25. septembra je dosedanji rektor celovške univerze dr. Günther Hödl predal vse posle svojemu nasledniku dr. Bergerju. S tem se je Hödlu iztekla četrta rektorska perioda. Slovesna umestitev novega rektorja pa bo 20. oktobra.

Pri Cingelcu nastaja pravi center – pridite pomagat!

BOROVLJE. – Kdor že nekaj tednov ni bil pri Cingelcu na Trati, starega poslopja sploh ne bi več prepoznal. Ne le, da SPD Borovlje tam

ureja kulturni center, ki naj bi postal kulturno središče in zbirališče srednjega Roža, in da so ohranili stavbno kulturno dediščino in jo še popestrili z novimi detajli, boroveljski društveniki želijo celoten ambient, celo poslopje dejansko ohraniti in dokončno urediti.

vsakdo. Javite pa se lahko pri SPZ (0463/514300-21) ali pri predsedniku SPD Borovlje. Melhiorju Verdeltu (04227/2891).

Ponoven požar...

SINČA VAS. – Na strehi ali v eni izmed proizvodnih hal podjetja Leitgeb v Sinči vasi se „rdeči petelin“ pojavlja v kar rednih časovnih presledkih.

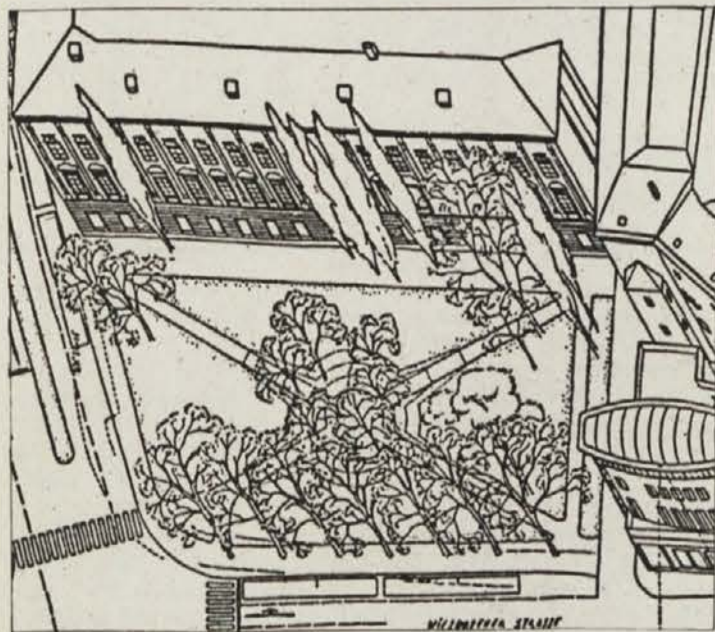
Tokrat je gorelo v hali za proizvodnjo izolirnih plošč, pri čemer so bili poškodovani predvsem toplovodni vodi in električna napeljava.

Po predvidevanjih znaša nastala škoda okrog dveh milijard šilingov. Kako dolgo ne bodo mogli obratovati, še ni znano.

Zato se društveniki iz Borovelj pa tudi drugi prostovoljci dan za dnem zbirajo pri Cingelcu in z brezplačnim delom prispevajo svoj delež k nastajanju novega kulturnega centra. Še vedno pa potrebujejo tako gmotno kot fizično pomoč. Zato tudi Slovenska prosvetna zveza poziva vse prostovoljce, da boroveljskim društvenikom priskočijo na pomoč. Potrebujejo ljudi za beljenje, vrtanje, zabijanje, ... skratka, dobrodošel je

Malo zanimanja za nove tablice

CELOVEC. – Policija in okrajna glavarstva so pričakovale več zanimanja Korošcev za nove registrske tablice. Čeprav od ponedeljka dalje lahko tudi na policijskih direkcijah v Celovcu in Beljaku zaprosite zanje, se prebivalstvo ne odziva. Doslej jih je želelo le 250 Korošcev in Korošic. Mogoče na slab odziv vpliva tudi negotovost, kakšne sploh bodo.

Preurejajo Trg svetega duha

CELOVEC. – Novi načrti za preureditev Trga svetega duha (Heiligengeistplatz) v Celovcu v večji meri upoštevajo potrebe pešcev na tej obljudeni točki mesta. Avtobusi, ki so bili doslej razmeščeni po celotni ploščadi med cerkvijo in trgovino Quelle, naj bi se po novih načrtih razvrščali v obliki pahljače na južnem robu trga. Na vzhodni strani trga bo preurejeno poslopje s prodajalno vozovnic, bifejem,

prostori za šoferje, javnimi stranišči in časopisnimi kioski.

Skupina arhitektov (mag. Sonja Gaparin, mag. Karl Vouk, mag. Beny Meier in mag. Josef Klingbacher) predlaga tudi preureditev parka pred poslopjem deželnega zbora. Pešci naj bi ga prečkali diagonalno, središče pa naj bi s preureditvijo pridobilo tudi na kakovosti in privlačnosti.

TRIBUNA BRALCEV

Dvojezičnost ni dilema!

Ker pisec članka „Spodbuda za pisanje mladinske literature“ (SV. 29. 9. t. l.), v katerem piše o srečanju mladinskih pisateljev na Obirskem, omenja tudi moje dvojezične slikanice, ki da so sprožile diskusijo o dilemi dvojezičnih knjig, pri kateri je prevladovalo mnenje, da je treba dati otroku knjigo v materinščini, pojasnujem sledeče:

Pri starših, ki se na Koroškem odločajo za dvojezično vzgojo v vrtcih in šoli, ki hočejo posredovati svojim otrokom slovenščino, vsepovsod opažam, da vse bolj prevladujejo racionalni motivi. Argumenti so smisel in koristnost jezika: bo slovenščina v prid otroku pozneje pri poklicu? Do katerih drugih jezikov nudi lažji dostop? V katerih deželah lahko uporablja slovenščino? (Na zadnje vprašanje je zelo pogosto slišati odgovor: „Zaradi tega, ker hodim v Jugoslavijo na dopust, mi ni treba znati slovensko. Tam je vsak, ki govori nemško, bolje sprejet.“) Poleg tega pa igra in bo igrala dvojezičnost, ja, celo

večejezičnost, spričo današnjega razvoja v Evropi vedno večjo vlogo.

Odmev koroške otroške publike na dvojezičnost v mojih slikanicah je bil vedno pozitiven in vzpodbuden. Kakor dvojezičnost na Koroškem ni dilema, temveč dejstvo, tako so tudi dvojezične otroške knjige odraz tega družbenega pojava. In odraz identitete avtorja. Avtor se lahko počuti doma v enem ali več jezikih.

K citirani pavšalni trditvi gospe Vegri, da je mladinska literatura v Sloveniji na zelo visoki ravni, koroška pa da je šibka – sicer dvomim, da je bila tako izrečena – dodajam sledeče:

Mladinska in otroška literatura v Sloveniji ima neizčrpne možnosti – podpisovanja, tiskanja, ustvarjalniškega potenciala (piscev in ilustratorjev). Kljub tem optimalnim pogojem je na kompleksni paleti slikanic in mladinskih knjig najti med zelo kvalitetnimi tudi dosti nekvalitetnih. Torej tudi v Sloveniji

zelo, bolj ali manj ali pa sploh neizpiljeni elaborati.

Po kvantiteti se seveda koroška mladinska literatura nikakor ne more meriti s Slovenijo. Kadar pa listam po „Mladem rodu“, ki vsebuje v glavnem didaktične prispevke, naletavam spet in spet tudi na dragocene lirčne oz. beletristične primerke. Trenutno imam slučajno v mislih nekatere pesmi Dorli Hammerschall in Milice Hrobath. Marsikatera izmed njih ni le formalno dovršena, temveč presepeča tudi v izpovedi. To pa bi prav tako lahko ugotovila pri prebiranju del drugih avtorjev.

Škoda le, da koroški slovenski pisci mladinske literature nimajo širšega kroga bralcev, da nimajo dostopa do avstrijske otroške in mladinske publike izven Koroške (s prevodi). To bi bil še neodkrit delovni teren za pristojni založbi – forsirati kvaliteto in širšemu krogu predstavljati tudi mladinsko literaturo domačih avtorjev.

Mag. Marica Kulnik,
Dunaj/Vidra vas

4. Primorski dnevi na Koroškem, od 7. do 15. okt. 1989

sob., 7. okt., ob 19.00 uri, kinodvorana Bistrica v Rožu
Srečanje glasbenih šol iz Gorice in Koroške. Prir.: Glasbena šola na Koroškem in SPD Kočna v Svečah

ned., 8. okt., ob 14.00 uri, farna dvorana v Selah;
KONCERT – gostuje mešani pevski zbor „Sedej“ in pevska skupina „Števerjanci“ (vodi Tomaž Tozon) ter deklški zbor „Alenka“ pod vodstvom Anke Černic iz Števerjana Prir.: Pevsko društvo v Selah

pon., 9. okt., ob 19.30 uri, Katoliški dom prosv. v Tinjah
Razstava Zore Koren-Škerk iz Trsta in literarni večer tržaških ustvarjalcev
Nastopa: MePZ „Lipa“ iz Velikovca pod vodstvom mag. Berteja Logarja. Prir.: Katoliški dom prosvete v Tinjah in PD „Lipa“ iz Velikovca

torek, 10. okt., ob 19.30 uri, Slomškov dom (Tischlerjeva dvorana) v Celovcu
Diapredavanje arhitekta prof. Marka Pozzetta „Maks Fabiani – kraški arhitekt za donavsko monarhijo.“
Prir.: SKD v Celovcu

čet., 12. okt., ob 19.30 uri, Slomškov dom (Tischlerjeva dvorana) v Celovcu
Okrogla miza na temo „Pomen narodnih skupnosti v prostoru Alpe-Jadran iz kulturnega, političnega in gospodarskega vidika“. Diskutirajo predstavniki iz treh sosednjih regij Furlanije-Juljske krajine, Slovenije in Koroške. Diskusijo vodi dvorani svetnik dr. Pavel Apovnik.

sob., 14. okt., ob 19.30 uri, farna cerkev v Šmihelu
ned., 15. okt., ob 19.30 uri, farna cerkev v Šentilju
Multimedialna predstava „Bodi svetloba“ (po besedilih iz sv. pisma) Izbor in režija Adrijan Rustja, koreografija Janez Mejač, glasba Andrej Pegan, scena in likovna oprema Vera Klepej, jezikovno vodstvo Marjana Prepeluh, izvedba: Radijski oder in gledališki krožek Slovenskega kulturnega kluba iz Trsta. Prir.: KPD Šmihel in KP Šentilj

ned., 15. okt., ob 19.30 uri Dvorana pri Šoštarju v Globasnici
Gledališka predstava – Branislav Nušič: „Kaj bodo rekli ljudje“, nastop gledališke skupine iz Štandraža, režija Emil Aberšek. Prir.: SKD v Globasnici

Tekmovanje mladih organistov

Zveza društev glasbenih pedagogov Slovenije je organizator 1. evropskega tekmovanja mladih organistov, ki bo v času od 13. do 18. oktobra 1989 v Cankarjevem domu v Ljubljani. To bo brez dvoma edinstven glasbeni dogodek, ki bo – tako trdijo organizatorji – med ljubitelji resne glasbe zbudil veliko zanimanja. Interes za tekmovanje pa je velik tudi med prijavitelji, ki bodo prišli iz vseh koncev Evrope.

Skladatelj Primož Ramovš je za tekmovanje napisal poseben avizo. Vse podrobne informacije o tekmovanju daje Cankarjev dom, tel. (03 061) 224-279.

Tudi naše založbe na Frankfurtskem sejmu

V času od 11. do 16. oktobra letos bo v Frankfurtu spet mednarodni knjižni sejem. Na njem bodo založbe z vsega sveta predstavile svoje knjižne izdaje in sklepale prodajne pogodbe, pa tudi dogovore o prevodih del avtorjev, ki so že izšla pri posameznih založnikih. Poleg največjih založniških hiš bodo na sejmu sodelovale tudi male založbe, ki se želijo uveljaviti na mednarodnem knjižnem trgu.

V Frankfurtu bodo imele stojnice tudi založba Drava, Mohorjeva založba in Založba Wieser kot tudi še nekatere manjše založbe s Koroške, med njimi Alekto. Naše založbe bodo tam predstavile knjige slovenskih pesnikov in pisateljev, katerih dela so izdale v nemškem jeziku, oziroma dela nemških in drugih avtorjev v slovenskem prevodu.

Sejem je seveda tudi priložnost za predstavitev novih knjižnih izdaj. Te povezujejo z branjem ali prisotnostjo znanih pisateljev, kar vedno znova zbuja zanimanje

občinstva in predvsem literarnih kritikov.

Ob takih sejmih se vedno znova pojavlja tudi vprašanje, ali je udeležba založb upravičena. Zaradi visokih stroškov bi bil odgovor prej negativen. Vendar so mnogi založniki – tudi mali, za katere je pot v Frankfurt veliko finančno breme – mnenja, da je prisotnost potrebna, saj se vloženi trud dolgoročno le poplača. Za tistega, ki pa gre v Frankfurt samo zato, da se tam pokaže, pa je vsaka investicija nesmiselna, kajti kdor ima samo malo pojma o področju knjigotrštva, ve, kako trd je ta posel. Upajmo, da so naše založbe prisotne v Frankfurtu z zdravimi ambicijami in da bo njihova prisotnost v doglednem času rodila tudi zaželene poslovne rezultate.

Ob koncu je treba še naglasiti, da je letošnji Frankfurtski sejem namenjen francoski književnosti, zato bodo francoska knjiga odnosno pisatelji in njihovi založniki v njegovem težišču.

Galerija 61 – v Firencah

Galerija 61 je prva v Celovcu pričela predstavljati umetnike s Koroške, Furlanije-Juljske krajine in Slovenije, pa tudi iz drugih pokrajin in držav. Danes ima Galerija 61 v svojih arhivih dela najvidnejših predstavnikov sodobne likovne umetnosti, za katerih dela je vedno veliko zanimanja.

Tako je bila Galerija 61 na izrecno željo prireditelja „Salone Italiano – Arte Contemporanea“ v Firencah povabljen, da sodeluje na veliki razstavi tega pomembnega kulturnega centra z deli 13

umetnikov iz Avstrije in sosednjih dežel. S tem bo Galerija 61 zavzela velik del razstave, na kateri je na ogled skupno 100 likovnih del. Uspešnost galerije dokumentira tudi dodatno vabilo, namreč da bo konec januarja prihodnjega leta s podobnim deležem prisotna na podobni razstavi Form an der ARTE FIERA 1990 v Bologni.

Razstavo v Firencah so odprli včeraj, ogled pa je možen do 9. oktobra. Kot poročajo, je za razstavo veliko zanimanja.

Slovenski vestnik dvakrat tedensko

Ivan Dolenc Za dolar človečnosti

Februarja še ni bilo konec, in če sem hotel vzeti besede mojega sobesednika iz mestne hiše hudo resno, je bil mesec maj še zelo daleč – morda celo tako daleč kot Halifax na Atlantiku ali pa Vancouver na Pacifiku.

Nekaj se mora zgoditi, sem si rekel. Tako ne bo šlo več dolgo. Iztrgati se bom moral iz oskrbe prisiljenškega urada in si poiskati zaslužek na lastno pest. Toda kje? Pri Indijancih na cesti spodaj? Iz svojih izkušenj iz Winnipega sem vedel, da so Indijanci opravljali samo najbolj priložnostna

dela, taka, ki so trajala tudi samo po uro ali dve, preostali čas svojih dni pa preživeli v praznem čakanju.

Sklenil sem, da ne bom več čakal novih obljub prisiljenškega uradnika. Sprehodi se bom po mestu, že jutri, takoj po zajtrku, poiskal bom urad za delo, se tam prijavil, potem pa začel iskati tiste tri tovarne, o katerih sem slišal.

Spodaj na cesti se je oglasilo divje vpitje. Oglasili so se težki koraki po zaledenem pločniku. Zapirali so pivnico, toda samo za eno uro. Po večerji bo spet odprta. To sem

vedel že iz Winnipega. Takšen je zakon v Manitobi.

Skočil sem na noge, se odpravil po hodniku v umivalnico in se tam osvežil s hladno vodo.

V restavraciji poleg nas ni bilo drugih gostov. Kitajec je bil prijazen in nam je na dolgo in široko razlagal, kaj vse lahko jemo, jaz pa sem njegove besede tolmačil drugim okrog dolge mize. V kuhinji se je sukali drugi Kitajci in naglo polagali večerjo na krožnike. Z otrokoma je bilo bolj težko, ker nista hotela jesti hrane z jedilnika. Šandor in njegova žena – šele zdaj sem zvedel, da ji je ime Marija – sta naposled naročila zanj nekaj mlečnega in krožnik belega kruha z maslom in marmelado. Po večerji smo kar obsedeli, ker se nam ni mudilo nikamor. Odrasli smo srebali belo kavo in kadili.

Čan nam je povedal, da je v mestu samo še druga restavracija, ta pa je zelo

angleška. Z roko je pokazal skozi okno proti Viktorijini aveniji. Zaupal nam je tudi, da smo mi prvi priseljenci v njegovem lokal. Prej še nikogar ni srečal, ki bi bil prišel s celinske Evrope.

„Tukaj bo drugače, ko vas bo prišlo še več“, je modro sklenil svojo razlago. „Mesto bi se lahko razvilo, ko v njem ne bi živeli samo farmarji in trgovci.“

Šandor mi je pripovedoval v svoji slabi nemščini, kako je bilo z njim in njegovimi v Winnipegu. Osem tednov so se sprehajali po stavbi prisiljenškega urada in tratili čas. Otroka sta bila že dvakrat resno bolna, ker se ne moreta navaditi kanadske kuhinje. Z ženo komaj čakata, da se spravita na svoje in da si, ob prvem zaslužku seveda, uredita svojo domačo kuhinjo.

„Med našimi jih je že veliko, ki bi se radi vrnili domov“, je povedal. „Moja žena mi tudi že namiguje, da bo to

morda za nas še najboljša rešitev. Mogoče se pa tiste stalinistične razmere v Budimpešti le obrnejo na bolje. Samo tega se še vedno bojim, da z najhujšimi izrastki stalinizma povezani ljudje ne bodo mogli pregnati stalinistov!“

„Jutri lahko skupaj pogledava na urad za delo“, sem izjavil. Šandorjeva žena me je razumela in se mi prijazno nasmehnila. Z roko je po licu nežno pobožala svoja otroka.

Tisti večer nisem slišal pijanih glasov s ceste. Trdno sem zaspal, brž ko sem legel. Zadnja podoba, ki me je obiskala, je bil izmučeni obraz Kitajca Čana. Kakšna zgodba se neki skriva za njegovim nagubanim čelom?

Drugo jutro nas je pri zajtrku bilo že osem. Ponoči je iz Winnipega prispel med nas z avtobusom še en Madžar.

(dalje prihodnjič)

Pesem s korških pečin

V prejšnji številki smo na kratko poročali, da je pravkar izšla kasetna Vokalnega kvarteta bratov Smrtnik iz Kort. Mi smo Smrtnikovi fantje je napisano na kaseti s podnapisom – koroške pesmi.

Na prvi strani kasete kvartet res poje samo koroške narodne pesmi, med njimi najbolj znane kot npr. Moj deklč, Jes mam tri ljubice ali Domača hiša, medtem ko so na drugi posnetki pesmi, ki sta jih uglasbila Hanzi Artač in Valentin Polanšek. Zelo spevne so tudi pesmi Artača in Polanška, ki so se hitro priljubile ljubiteljem zborovske glasbe.

Glasovi bratov Marjana, Vladimirja, Zdravka in Franca-Jozefa so zelo prijetni. Škoda je le, da tehnična izvedba ni na boljši ravni – morda so napake samo na posnetkih, ki smo jih dobili v oceno. Žal pa je opaziti močno nižanje tona, kar pa bo zaznalo le strokovno izurjeno uho. Kljub tej pripombi, je kaseto užitek poslušati in jo za nakup priporočamo. Njena cena znaša 120 šilingov.

	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV LJUBLJANA	TE DNI NA TELEVIZIJI
PE 6. 10.	9.05 Sinha Moca; 10.30 Quatermain; 14.00 Kaj se je zgodilo na gradu Wildberg; 15.30 Spored za najmlajše; 18.30 Soko 5113; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Akti XY-nereseni; 22.05 Dinastija - Denverjev klan; 22.05 Pogledi s strani; 22.15 Za ljubitelje filma; 22.45 Max Headroom; 23.35 Aktualno; 23.40 Akti XY-nereseni; 23.45 Balada o Gregoriju Coretzu.	16.30 Tedaj; 17.30 Teleski; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Povsem zaparkiran; 21.20 Zadeva: Bratska vojna; 22.00 Čas v sliki; 22.20 Šport; 22.55 Payback; Jaz in lirika: Vampirji; 1.35 Poročila.	11.30 F. M. Stewart: Ellis Island; 16.30 Dnevnik; 16.50 Tednik; 17.40 Mostovi; 18.15 Spored za otroke: Prgišče priljubljenih pravljic: Zlata ribica; A. Lindgren: Pika Nogavička; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Na obali posušenega oceana; 21.00 Kriminalna zgodba; 21.45 Dnevnik; 22.00 Pogledi: pohišstvo; 23.15 Informativna oddaja za goste iz tujine.	 Oddaja, ki razkriva zločine Petek, 6. 10. 1989, TV A1, 20.15 - Oddaja Akti XY-nereseni je ena izmed najstarejših televizijskih oddaj, v kateri gre za razkrivanje kriminalnih dejanj oziroma izsleditev storilcev. S to oddajo je njenemu vodju Egonu Zimmermannu ob sodelovanju gledalcev uspelo razrešiti marsikateri zločin, ki ga je policija odložila kot neresen. Oddaja Akti XY-nereseni poteka v sodelovanju avstrijske, nemške in švicarske televizije, torej zajema geografsko zelo veliko področje Evrope.
SO 7. 10.	9.05 Sinha Moca; 11.00 Vedno z drugim; 14.24 Mogoči gospod Pitt; 16.00 Otroški Wurlitzer; 18.00 Panoptikum; 18.30 Nogomet; 19.00 2x7; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Veselo v jeseni; 21.50 Jaz, sodnik; 23.35 Aktualno; 23.40 Podirajoči se zidovi; 1.15 Poročila; 1.20 M. Netwih bere iz del I. Bremove.	15.10 Tedaj; 15.15 Vaša glasbena želja; 16.00 Iz parlamenta; 17.00 Draga družina; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Podvig s starimi mojstri; 21.50 Oj, ti moj srčni list; 22.45 Neposredno v soboto; 0.15 Poročila; M. Netwih bere iz del I. Bremove.	8.10 Radovedni taček: Ura; Prgišče priljubljenih pravljic: Zlata ribica; 8.50 Camille Saint-Saens: Živalski karneval; Pravljicar; 10.35 Mladinski pevski festival Celje '89; 16.30 Dnevnik; 17.00 Košarka - Cibona: Jugoplastika; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.30 Večer z gosti v Portorožu; 21.50 Dnevnik; 22.05 Delo na črno; 23.00 Takšna pridna punčka.	
NE 8. 10.	9.05 Teleskop; 9.55 Dežela gora; 11.00 Ura tiska; 13.50 Pod vodo okrog sveta; 15.35 Prometna vzgoja; 17.00 X-Large; 18.30 Soko 5113; 19.15 Loto-žreb; 19.30 Čas v sliki; Šport; 20.15 Good morning Babylon; 22.05 Vizije; 22.10 Flavio; 0.55 Poročila.	9.05 Kulturni obzornik; 11.00 ORF-stereo-koncert; 13.00 Dober dan, Koroška ; 15.00 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; Primer za ljudskega pravobranilca; 20.15 Misija Eureka; 22.00 Dan in noč; 23.30 Zapadno od Santa Feja; 0.25 Poročila.	8.50 Živ žav; Pika Nogavička; 10.40 Delo na črno; 11.30 Ansambel Vinka Cverleta; 12.30 Saški blišč in pruska slava; 15.40 Zabavnoglasbena oddaja; 16.30 Dnevnik; 16.50 Rally žvečilna kroglica; 18.45 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 M. Šečerovič: Tovarišica ministrica; 21.05 Zdravo; 22.35 Videostrani.	
PO 9. 10.	9.05 Sinha Moca; 10.30 Podvig s starimi mojstri; 14.25 Alf; 14.50 Waltonovi; 15.30 Spored za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Na osi; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Miami vice; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Smrt Maria Ricci; 23.45 Zapadno od Santa Feja; 0.10 Aktualno.	16.55 Tedaj; 17.00 Stare univerze Evrope; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Podeželski zdravnik; 21.15 Šiling, gospodarski magazin; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Teleskop - Kitajska; 23.15 Nenadoma in nepričakovano; 0.00 Aktualno.	16.30 Dnevnik; 16.45 Poslovne informacije; 16.50 Utrip; 17.05 Zrcalo tedna; 17.20 Da ne bi bolelo: Zakaj bolijo noge; 18.25 Spored za otroke: Radovedni taček: Kamen; 1000 idej za naravoslovce; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Goran Radovanović: Bizanc '88; 21.10 Osmi dan; 21.50 Dnevnik; 22.05 Slovenska klavirska glasba.	
RADIO KOROŠKA 18.10-19.00		Dober dan, Koroška Spored za 8. 10. 1989, ob 13.00, TV A2		
Petek, 6. 10. Pisateljsko srečanje na Obirskem - Pomen otroške in mladinske literature za narodne skupnosti Sobota, 7. 10. Voščila (M. Hartmann) Nedelja, 8. 10. 6.30-7.00: Voščila		18.10-18.30: Dogodki in omdevi Ponedeljek, 9. 10. Kmetje in Evropska gospodarska skupnost - Predavanje direktorja Koroške kmetijske zbornice dr. Ernesta Gröblacherja na občnem zboru Zveze slovenskih zadrug		
		<ul style="list-style-type: none"> ● Lepe besede - zakoni in srce. Kdo bo gmotno podprl novo Mohorjevo ljudsko šolo? Otvoritev. ● Buge waz primi. ● Deklica s psom. ● Ovce na Grpiški planini ● Šmihel - Železna Kapla: prvenstveno nogometno srečanje ● Na krape v Malem jezuru ● Jesenske impresije 		

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Nedelja 8. 10. 18.00	pri Kovaču na Obirskem	ZAČETEK PLESNEGA TEČAJA vodja tečaja Gregaj Kristof	SPD Valentin Polanšek
Ponedeljek 9. 10. 20.00	hala 7 bivše KESTAG, Borovlje	BUGE WAZ PRIMI GRALVA VENUS - ena lepa igra - Zrezal: Stefan Jordanovski, režija: Peter Zidar, glasba: Heino Fischer, Koreografija: Janez Mejač, kostumi: Polona Kus, scena: Tomo Weiss. Hala z odrom je nasproti tovarne UNIOR (namešeni bodo kažipot). Vstopnina v predprodaji: 100 šil., ob večerni blagajni: 120. Vstopnice dobite v pisarni SPZ, v obeh slovenskih knjigarnah, v pisarni UNIKUM in v krajevnih posojilnicah.	Slovenska prosvetna zveza in visokošolski kulturni center UNIKUM
Torek 10. 10. 20.00	hala 7 bivše KESTAG, Borovlje	Ponovitev igre „BUGE WAZ PRIMI GRALVA VENUS“ Nadaljnje ponovitve predstave bodo še 13., 14. in 15. okt. ob 20. uri	SPZ in UNIKUM
Četrtek 12. 10. 19.30	Katoliški dom prosvete, Tinje	VPRAŠANJE AVSTRIJSKE IDENTITETE PO OBEH SVETOVNIH VOJNAH , nem., vodi: univ. prof. dr. Norbert Schausberger.	Sodalitas
Od 13. do 14. 10.	Tinje	INTENZIVNI SEMINAR za organiste, pevovodje, pevke in pevce	Sodalitas, dom prosvete
Sobota 14. 10. od 8.30 do 17.30	Tinje	SLIKANJE Z VODENIMI BARVAMI vodi: Gudrun Frey	Sodalitas, dom prosvete
Petek 17. 10. 19.00	Pri Joklnu v Celovcu	SREČANJE UDELEŽENCEV TEČAJA SLOVENŠČINE V BOHINJU	Club trepopoli
DAS ANDERE RADIO FÜR KÄRNTEN sonntags von 11.00 - 12.30 auf 100,5 MHz. Ruff uns an, wo ihr uns empfängt, wenn ihr Ideen habt, wenn ihr bei einer Sendung mitmachen wollt... Telefon: 0 4238/558.		DRUGAČNI RADIO ZA KOROŠKO ob nedeljah od 11.00 do 12.30. Pokličite nas in nam povejte, kje nas lahko sprejemate, če imate ideje, če hočete sodelovati pri oddajah... tel. številka 0 4238/558.	

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 4. 10. 1989			
		dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$	12,95	13,55
za 1 angleški funt	£	20,70	21,90
za 100 franc. frankov	f	203,00	213,00
za 100 ital. lir	Lit	0,94	0,99
za 100 dinarjev	DIN	0,02	0,04
za 100 švic. frankov	sfr	801,00	821,00
za 100 holand. guldnov	Hfl	615,00	631,00
za 100 nemških mark	DM	694,50	711,50

Posredujeja: Posojilnica-Bank Zveza-Bank, Celovec

RAZSTAVE	
Celovec - Galerija Mohorjeva (do 20. 10.) - Karmen Goričar (Ljubljana), razstava 16 slik (v gvašu oz. kombinaciji gvaša in grafike). - Kulturna taberna Pri Joklnu (do 20. 10.). - Razstava slik slušno prizadetih otrok. Künstlerhaus Klagenfurt/Österreichgalerie (do 7. 10.) - Franz Moro, razstava. - BV-Galerie (Feldkirchnerstr. 31, do 11. 10.) - Gabriela Schurian, Maratonski tekači (študije gibanja). - Galerie 61 (do 20. 10.) - Hanna Silberstein - Ironični svet.	
Tinje - Galerija Tinje (do 8. 10.) - Matej Metlikovič, oljnate slike in risbe.	
Rožek - Galerija Rožek (do 15. 10.) - Razstavlja Boris Zaplatil. - Galerija je odprta ob četrkih, petkih, sobotah in nedeljah med 15. in 18. uro.	
Libuče - Galerija Renate Falke (do 15. 10.) - Arnold Strohmeier, plastike in slike.	

LOTTO	
nobene šestice	
2 petici z dodatno številko	1.834.531,-
246 petic	22.372,-
10.768 štiric	681,-
222.406 trojk	41,-
TOTO	
nobene dvanajstice	
15 enajstic	136.270,-
224 desetic	9.125,-
1 stava	463.922,-

SLOVENSKI VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straße 16. Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straße 16, tel. (0 463) 51 43 00-30/31/32/33/34, telefax (0 463) 51 43 00-71, telex 42 20 86 ZSO. Glavni urednik: Ivan P. Lukanič; urednika: Andrej Kokot, Andrej Mohar. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. Letna naročnina: 370 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 200.000 dinarjev. Oglasi: 1/1 stran 12.000 avstr. šilingov, za Jugoslavijo 10.000.000 dinarjev.

od
vsepovsod

Manj ljudi, da bo okolje čisto

Na seznam stvari, brez katerih bi Velika Britanija (a ne le ta) prav lahko shajala, in na katerem so že onesnaževanje okolja, krutost do živali in uničevanje divjin, so britanski zeleni dodali še ljudi.

Na svoji redni letni konferenci je stranka, ki je na junijskih volitvah v evropski parlament pobrala 15 odstotkov glasov, sprejela načrt za zmanjšanje števila prebivalstva. Za koliko naj bi se znižalo, bodo zeleni še preučili. V svoj volilni program pa so na vsak način zapisali, da je rast števila prebivalstva verjetno „najhujša dolgoročna grožnja ekološki stabilnosti“.

Konec izvažanja kulturnih dobrin

Prodaja in izvoz lepih in pomembnih ročnih izdelkov starih kultur je velik problem, nič manjši pa ni razprodajanje izdelkov še obstoječih kultur.

Zato je ameriška vlada na prošnjo bolivijske prepovedala uvoz predmetov starodavne kulture plemena Aymara iz bolivijskih Andov.

Odslej bodo smeli v ZDA uvažati le tiste izdelke, ki bodo imeli izvozno dovoljenje bolivijske vlade. Gre predvsem za starodavne tkanine, ki jih je stkala aymarska skupnost iz Corome.

Med coromske tkanine štejemo ponče, šale in tunike iz alpake in vigonjke, ki so nastale v 15. stoletju in pozneje. Šele v zadnjih letih pa so antropologi ugotovili, da imajo te tkanine, povezane v svete omote, izredno vlogo v coromskem političnem, družbenem, gospodarskem in verskem življenju.

Skoraj polovica coromskih tkanin se je že preselila na trg ameriških zbiralcev – ali pa je bila pokradena.

PLEVEL II UNKRAUT

„Muhica zlata“, „Is She he“, „Odgovori na vprašanja“, „Liebeslied“, „San Marco“, „Coitus interruptus“ in „8th February 32pP“ so naslovi skladb in pesmi, ki so jih posneli na LP-ploščo simpatični glasbeniki (na sliki od zgoraj z leve) Gabriel Lipuš, Mario Kofler, Marko Lackner, Günther Hofbauer, Gert Prix in Günter Lenart ob pomoči Wolfgang Lechnerja. In nastal je značilen produkt skupine „Plevel/Unkraut“, ki ji daje navdih in posebno noto prav Gabriel Lipuš, izvrsten glasbeni teoretik z več kot žilico in pogumom za novim deloma tudi ekstravagantnim.

Plošča, ki je izšla v založbi Drava, ima enostaven naslov „Plevel II Unkraut“. Torej je njihova druga. Za tiste, ki skupino že poznajo, je nujno, da kupijo tudi drugo ploščo, za tiste, ki pa bodo skupino spoznali šele zdaj, pa opozorilo, da so 1. ploščo zaenkrat zamudili.

Zapravljivi Japonci

Poročilo britanskih turističnih analitikov je ovrгло običajno mnenje, da ameriški turisti zapravijo največ denarja. Po zapravljenosti so šele na petem mestu, saj na dan zapravijo 51 funtov (daleč nad 1000 šilingov). Vodijo Japonci, ki v Veliki Britaniji porabijo dnevno 67 funtov (nad 1500 šilingov), za njimi so Norvežani (60 funtov), go-

stje z Bližnjega vzhoda (59 funtov) in iz Severne Afrike (58 funtov).

Čeprav je Velika Britanija lani s turizmom zaslužila precej več kot prejšnja leta, pa njena turistična bilanca ni preveč ugodna, saj vedno več Britancev preživi svoje dopuste v tujini, tako tudi v Jugoslaviji in Grčiji.

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT

Šah: tudi Obirčani že v drugem kolu

Poleg igralcev šahovskega kluba Slovenske športne zveze so se za drugo kolo tekmovalja za koroški šahovski pokal uspeli kvalificirati tudi igralci Slovenskega športnega kluba „Obir“, ki so v prvem kolu doma ugnali ekipo VST Velikovec z 2,5:1,5.

Tekma je potekala zelo napeto in jo je tako rekoč šele v zadnjem trenutku rešil Hanzl Wolte, ki je v končnici zaigral izredno dobro in partijo dobil. Tudi legionar Dušan Jokovič je prispeval celo točko, še manjkajočo polovico pa je z remijem prispeval mladi Kristijan Wolte.

Nasprotnika SŠZ/Carimpex in SŠK „Obir“ v drugem kolu še nista znana, jasno je le, da bo drugo kolo 28. oktobra. Da se povrnemo k Obirčanom: že to nedeljo hočejo zmagati v Wietersdorfu in si tako izboljšati tudi položaj na lestvici.

Področca: (z leve) Zalokar, Rogatschnig, Traunig, Eder

B-liga: Področca le remizirala

Pred tremi leti so Selani z žensko namiznoteniško ekipo začeli tekmovali v avstrijski B-ligi. Uspela jim je celo kvalifikacija za A-ligo, a je trojica Nada Fojkar-Carmen Traunig-Marti Oraže razpadla. Traunigova, ki so si jo Selanke le izposodile od celovškega KAC, se je nato priključila ekipi ASKÖ Področca, za katero tekmuje tudi letos.

Področca se je okrepila še z Jeseničanko Zoro Zalokarjevo in Beljačankama Ines

Rogatschnig in Bettino Eder, tako da sedaj ta četverica tekmuje v državni B-ligi. Prav te dni pa je Področca imela prvo odločilno tekmo za vstop v A-ligo proti ekipi Oberndorfa. Domačinke bi si bile lahko že prej „zagotovile“ kvalifikacijo za A-ligo, a je Ines Rogatschnig popolnoma popustila, tako da Zalokarjeva (2 točki), Traunigova (tudi 2) in v dvojici nista mogli zagotoviti zmage. Z remijem pa ostaja kvalifikacija vsaj še teoretično mogoča.

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT

Zahomčani so že dobro pripravljani

Skakalci, tako šolarji kot tudi mladinci, juniorji in člani, Športnega društva Zahome so že na prvih pripravljanih preizkušnjah za prihodnjo zimsko sezono v dobri formi. Tokrat se je vrsta športnikov ŠD Zahome udeležila dveh mednarodnih tekem v Breitenbergu (ZRN), kjer se je pomerila s športniki iz Avstrije, Jugoslavije, ZRN, Italije in Čehoslovaške.

Prvi dan je najboljšo uvrstitev dosegel Tomaž Kuglitsch, ki je bil drugi v svojem letniku s skoki 68 in 67 m. Šesta v svo-

jem starostnem razredu sta bila Robert Moser (29,5 in 30 m na manjši skakalnici) ter Hanzl Millonig (65 in 66,5 m), Kristijan Moser pa je bil osmi.

Drugi dan pa sta na odličnih skakalnicah K. Moser in H. Millonig zasedla tretje oziroma šestnajsto mesto, medtem ko je v splošnem razredu Wiegele dosegel 26. mesto. Zmagal je Andi Felder.

ŠPORTNI TERMINI

NOGOMET

Sobota, 7. 10. 1989: ATUS Borovlje – Rapid Lienz (15.15), Treibach – Bilčovs (15.15), Mostič – Dobrla vas (15.30), Šmihel – Železna Kapla (15).
Nedelja, 8. 10.: SAK – Trg (15), Klopj – Breže (15.15), Metlova – Sele (15.30), Galicija – Globasnica (15.30), Žitara vas – Žrelec (15), Irschen – Pliberk (15.15).

ŠAH

Nedelja, 8. 10.: SŠZ II – Hüttenberg (Koren, 9), Wietersdorf – SŠK Obir (9).

SLOVENSKI
VESTNIK
ŠPORT